C/2025/6697

12.12.2025

MNENJE EVROPSKE CENTRALNE BANKE

z dne 7. novembra 2025

o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa izmenjave, pomoči in usposabljanja za zaščito eura pred ponarejanjem za obdobje 2028–2034 (program „Pericles V“) ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2021/840

(CON/2025/34)

(C/2025/6697)

Uvod in pravna podlaga

Evropska centralna banka (ECB) je 8. in 15. oktobra 2025 prejela zahtevo Sveta Evropske unije oziroma Evropskega parlamenta za mnenje o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa izmenjave, pomoči in usposabljanja za zaščito eura pred ponarejanjem za obdobje 2028–2034 (program „Pericles V“) ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2021/840 ([1]) (v nadaljnjem besedilu: predlagana uredba).

Pristojnost ECB, da poda mnenje, izhaja iz člena 133 Pogodbe o delovanju Evropske unije, v skladu s katerim Evropski parlament in Svet brez poseganja v dodeljene pristojnosti ECB določita ukrepe, potrebne za uporabo eura kot enotne valute, po posvetovanju z ECB. V skladu s členom 17.5, prvi stavek, Poslovnika Evropske centralne banke je to mnenje sprejel Svet ECB.

1. Splošne pripombe

1.1 ECB ugotavlja, da bo predlagana uredba nadomestila sedanji program Pericles IV za obdobje 2021–2027, ki je bil vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/840 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]). Program Pericles V se bo uporabljal od leta 2028 do leta 2034.

1.2 ECB ponavlja stališče, da pomeni program Pericles koristen prispevek k dejavnostim, ki jih ECB, Europol in nacionalni organi že izvajajo v boju proti ponarejanju eurobankovcev in eurokovancev ([3]). ECB je prepričana, da bo program Pericles V še naprej prispeval k ohranjanju integritete eurobankovcev in eurokovancev ter k preprečevanju morebitnih groženj za uporabo eura kot enotne valute.

1.3 ECB poudarja, da je dejavno vključena v boj proti ponarejanju. ECB zlasti razvija oblikovne podobe bankovcev in zaščitne elemente za eurobankovce, ki splošni javnosti in strokovnjakom omogočajo, da razlikujejo pristne bankovce od ponaredkov, ter odvračajo ponarejevalce.

1.4 Prva serija eurobankovcev je bila uvedena 1. januarja 2002. Od leta 2013 se postopno uvajajo bankovci druge serije, tj. serije Evropa. ECB in nacionalne centralne banke Eurosistema ponujajo proizvajalcem in dobaviteljem opreme za bankovce, poslovnim bankam, trgovcem na drobno in drugim, ki dnevno uporabljajo opremo za bankovce ali obdelujejo gotovino, širok nabor informacij, da bi se lahko pripravili na uvedbo bankovcev z nadgrajenimi zaščitnimi elementi. Poleg tega ECB zagotavlja programe in gradiva za usposabljanje, ki dopolnjujejo usposabljanje

([1]) COM(2025) 462 final.

([2]) Uredba (EU) 2021/840 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa izmenjave, pomoči in usposabljanja za zaščito eura pred ponarejanjem za obdobje 2021–2027 (program „Pericles IV“) ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 331/2014 (UL L 186, 27.5.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/840/oj).

([3]) Glej odstavek 1 Mnenja Evropske centralne banke CON/2006/35 z dne 5. julija 2006 na zahtevo Sveta Evropske unije o dveh predlogih sklepov Sveta o programu izmenjave, pomoči in usposabljanja za zaščito eura proti ponarejanju (program „Pericles“) (UL C 163, 14.7.2006, str. 7), odstavek 1.1 Mnenja Evropske centralne banke CON/2012/17 z dne 2. marca 2012 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa izmenjave, pomoči in usposabljanja za zaščito eura pred ponarejanjem (program „Pericles 2020“) (UL C 137, 12.5.2012, str. 7) in odstavek 1.2 Mnenja Evropske centralne banke CON/2018/35 z dne 16. avgusta 2018 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa izmenjave, pomoči in usposabljanja za zaščito eura pred ponarejanjem (program „Pericles IV“) (UL C 378, 19.10.2018, str. 2). Vsa mnenja ECB so objavljena na spletišču EUR-Lex.

profesionalnih obdelovalcev gotovine. Informacije o oblikovni podobi in zaščitnih elementih pa se po uvedbi nove serije bankovcev dajo na voljo tudi splošni javnosti. ECB trenutno pripravlja novo serijo eurobankovcev, da bi zagotovila, da bodo še naprej varni, učinkoviti in okolju prijazni. Pri tem aktivno sodelujejo strokovnjaki in javnost. Končno odločitev o temi in oblikovnih podobah bo sprejel Svet ECB, odločitev o datumu uvedbe nove serije eurobankovcev pa bo sprejeta pozneje.

1.5 Poleg tega ECB analizira nove vrste ponaredkov eurobankovcev v svojem Centru za analizo ponaredkov (CAC) in uporablja tako pridobljeno znanje za to, da svetuje organom pregona. CAC koordinira sporočanje vseh znanih tehničnih in statističnih podatkov o ponaredkih eura vsem relevantnim osebam.

1.6 Ponarejevalci med drugim uporabljajo najrazličnejšo strojno in programsko opremo za obdelavo digitalnih slik. Centralnobančna skupina za preprečevanje ponarejanja, katere članica je ECB, se na to odziva s podpiranjem in uporabo tehnologij, kot so sistemi za preprečevanje ponarejanja, ki preprečujejo ustvarjanje in reproduciranje slik zaščitenih bankovcev.

1.7 ECB se strinja, da je treba boju proti pojavljajočim se grožnjam ponarejanja namenjati nenehno pozornost. ECB zato pozdravlja to, da je cilj programa Pericles V preprečiti morebitne grožnje digitalnemu euru, če se bo v prihodnosti izdajal, da se ohrani integriteta valute eura v vseh njenih oblikah. ECB prav tako pozdravlja to, da se pri ciljih programa upoštevajo grožnje zaradi umetne inteligence in možnosti njene uporabe pri preiskavah. Ukrepi, upravičeni do financiranja, bi morali zajemati morebitni prihodnji razvoj dogodkov na teh področjih.

2. **Posebne pripombe**

2.1 Naslov in člen 1 predlagane uredbe bi bilo treba razširiti z navedbo drugih morebitnih groženj, da se zajame nov razvoj dogodkov, tudi v okviru prihodnjega digitalnega eura, v skladu z uvodno izjavo 12, členom 2(2) in Prilogo k predlagani uredbi.

2.2 Glede na člen 7 predlagane uredbe se program Pericles V izvaja v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) v okviru neposrednega upravljanja ali v okviru posrednega upravljanja s subjekti iz člena 62(1), točka (c), navedene uredbe. Glede na obrazložitveni memorandum k predlagani uredbi je bilo ugotovljeno, da program Pericles V dopolnjuje pobude ECB in Europola in je z njimi skladen. Zato je ključno, da se zagotovi skladnost in prepreči nepotrebno podvajanje ustreznih ukrepov, ki jih v zvezi s ponarejanjem bankovcev in kovancev izvajajo drugi pristojni subjekti, zlasti ECB in Europol. Zato bi morala Komisija pri izvajanju ukrepov, ki so upravičeni v okviru programa Pericles V, upoštevati obstoječe in načrtovane dejavnosti ECB in Europola v zvezi z grožnjami za enotno valuto, kot so ponarejanje in povezane goljufije, vključno s proizvodnjo in distribucijo ponarejenih bankovcev. To je v skladu s členom 4(2) Uredbe (EU) 2021/840, ki bi ga predlagana uredba razveljavila. ECB Komisijo spodbuja, naj čim bolj izkoristi izkušnje ECB z izvajanjem usposabljanja in zagotavljanjem informacij o eurobankovcih ter zagotovi, da se v predlagani uredbi predvidi celovita vključenost ECB s tega vidika.

2.3 Poleg tega ECB v povezavi z dobrim sodelovanjem med deležniki programa Pericles V ponavlja stališče, da bi bilo koristno, če bi se Komisija pri odločanju o ukrepih, ki se bodo financirali po programu Pericles V, povezala z ECB in Europolom in ju vključila, zlasti da bi skupaj proučili pobude. S tem bi se izognili morebitnemu podvajanju in prekrivanju med programom Pericles V, drugimi zadevnimi programi in dejavnostmi ECB na področju usposabljanja ([5]). S takim sodelovanjem bi tudi olajšali izvajanje usklajene strategije proti ponarejanju eura in

([4]) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([5]) Glej odstavek 8 Mnenja Evropske centralne banke CON/2005/22 z dne 21. junija 2005 na zahtevo Sveta Evropske unije o dveh predlogih sklepov Sveta o programu izmenjave, pomoči in usposabljanja za zaščito eura proti ponarejanju (program „Pericles“) (UL C 161, 1.7.2005, str. 11), odstavek 2.2 Mnenja CON/2006/35, odstavek 2.4 Mnenja CON/2012/17 in odstavek 2.2 Mnenja CON/2018/35.

povezanim goljufijam. Zato bi bilo treba spremeniti člen 8(1) predlagane uredbe in določiti, da se mora Komisija v zvezi z načrtovanimi ukrepi predhodno posvetovati z glavnimi deležniki, vključno z ECB in Europolom. Komisija bi morala dati ECB dovolj časa, da se seznani z dokumentacijo v zvezi z načrtovanimi ukrepi v skladu s členom 8(1) in točkama 1 in 3 Priloge k predlagani uredbi ([6]).

2.4 Spremeniti bi bilo treba tudi člen 4(2) predlagane uredbe in določiti, da se mora Komisija predhodno posvetovati z glavnimi deležniki, vključno z ECB in Europolom, kadar izvršuje dodatna sredstva v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 v okviru neposrednega upravljanja ali posrednega upravljanja s subjekti iz člena 62(1), točka (c), navedene uredbe.

2.5 ECB poudarja, da: (1) jo je treba redno vključevati v pripravo ocenjevalnih poročil med programom, da se bodo v njih upoštevali ukrepi, ki jih je izvedla, in njena dejavna vključenost v boj proti ponarejanju in povezanim goljufijam; (2) je treba v ocenjevalna poročila in sporočila primerno vključiti povratne informacije subjektov, ki poleg Komisije dejavno sodelujejo pri ustreznih ukrepih; (3) jo je treba v prihodnosti redno o programu obveščati; ter (4) se je treba z njo posvetovati pred sprejetjem morebitnih delegiranih aktov, da se oblikujejo določbe za spremljanje in ocenjevanje okvira. V tej zvezi ECB izpostavlja, da člen 133 Pogodbe zahteva posvetovanje z ECB, preden se določijo ukrepi, potrebni za uporabo eura kot enotne valute. Ta obveznost ni omejena na predlagano uredbo, temveč velja tudi za delegirane akte, ki urejajo področja pristojnosti, določena v osnovnem zakonodajnem aktu. ECB je zaprošena za mnenje o predlagani uredbi v skladu s členom 133 Pogodbe in zato bi se bilo treba z njo posvetovati tudi pred sprejetjem delegiranih aktov, s katerimi bi se izvajali ukrepi, namenjeni za zaščito eura pred ponarejanjem in povezanimi goljufijami, ki so potrebni za uporabo eura kot enotne valute.

2.6 V zvezi z ukrepi iz člena 8(5), ki so vključeni v točki 1 in 2 Priloge k predlagani uredbi, ECB predlaga vključitev skupnih ukrepov, ki bi bili usmerjeni na proizvodnjo ponarejenih bankovcev in kovancev zunaj euroobmočja ter njihovo distribucijo v euroobmočju. Iz obrazložitvenega memorandumoma k predlagani uredbi izhaja, da sicer povprečno število letno odkritih ponarejenih eurobankovcev ostaja pod nadzorom, da pa je kljub temu potrebna stalna pozornost, kar dokazujejo vse večja razpoložljivost visokokakovostnih ponarejenih eurov in varnostnih elementov na internetu/temnem omrežju, pojav bankovcev s spremenjeno podobo ter obstoj žariščnih točk ponarejanja, npr. v Turčiji in na Kitajskem.

Kadar ECB priporoča, da se predlagana uredba spremeni, so konkretni predlogi sprememb besedila s pripadajočimi pojasnili navedeni v ločenem tehničnem delovnem dokumentu. Tehnični delovni dokument je dostopen v angleščini na spletišču EUR-Lex.

V Frankfurtu na Majni, 7. novembra 2025

Predsednica ECB
Christine LAGARDE

([6]) Glej odstavek 2.5 Mnenja CON/2012/17 in odstavek 2.2 Mnenja CON/2018/35.